

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 500/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sosiaaliturva- ja eläkemaksujen kiertämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Taavitsaisen/sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 500/2018 vp:

Miksi työsuojeluviranomainen, jonka pitäisi valvoa työ sopimuslain noudattamista, ei ole puuttunut perusteluissa mainittuihin epäkohtiin,

jos työsuojeluviranomainen on selvittänyt asiaa, mutta tullut siihen tulokseen, että työsuhteen tunnusmerkistö ei täyty, millä perusteella tähän on päädytty,

mihin toimenpiteisiin ministeri aikoo ryhtyä sen selvittämiseksi, ovatko nämä freelancerit työsuhteessa vai eivät,

onko ministeri laskenut, kuinka paljon Suomessa jää sosiaaliturva- ja eläkemaksuja maksamatta tällaisten freelancer-työsuhteisiin pakottavien yritysten takia ja

mihin ministerin näkemyksen mukaan voi johtaa sellainen kehitys, jossa yritykset kiertävät työ sopimuslakia ja jättävät maksamatta sosiaaliturva- ja eläkemaksuja?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työsuojeluviranomainen valvoo työlainsäädännön noudattamista eli työ- tai virkasuhteessa sekä niihin rinnastettavissa olosuhteissa työskentelevien työntekijöiden oikeuksia. Freelancer- sopimuksella tai yksityisyrittäjänä tehty työ ei kuulu työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaan.

Työn teettäjä ja työn suorittaja voivat lähtökohtaisesti sopia lainsäädännön turvaaman sopimusvapauden rajoissa sen tehdäänkö työtä työsuhteessa tai suoritetaanko se jonkinlaisella muulla järjestelyllä esimerkiksi juuri freelancer- sopimuksella tai yrittäjän ominaisuudessa. Tällöin työstä maksetaan työkorvausta, jolloin työn teettäjän ei tarvitse hoitaa työnantajalle kuuluvia velvollisuuksia kuten eläke- ja muita sosiaaliturvamaksuja.

Työn teettäminen erilaisilla freelancer- sopimuksilla ja yrittäjänä on yleistynyt viime vuosina kuten kirjallisessa kysymyksessäkin tuotiin esille. Työsuojeluviranomainen voi ottaa selvittääkseen freelancer- sopimuksella tai yrittäjänä toimivan henkilön työoikeudellisen aseman tämän pyynnöstä. Työsuojeluviranomainen voi selvittää, onko freelancer- sopimuksella, yrittäjänä tai muulla

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 500/2018 vp

toimeksiantosopimuksella toimiva henkilö tosiasiallisesti työntekijän asemassa. Jos työsuojeluviranomainen katsoo selvityksensä perusteella henkilön olevan työntekijän asemassa, on viranomaisella tällöin työsuojeluvalvonnan mukainen toimivalta suhteessa henkilön työnantajaan. Lähtökohtaisesti tilannetta arvioidaan työn teettäjän ja työn suorittajan työn tai muun toimeksianton tekemisestä solmitun sopimuksen ja työsopimuslain mukaisesti.

Työsopimuslain yleisen tulkinnan mukaan kyseessä on yleensä työsuhde silloin kun henkilö sioutuu tekemään työtä henkilökohtaisesti työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Työsuhteen tunnusmerkkien täyttymiselle on yleensä kaikkein olennaisimpana pidetty työnantajan niin sanottua direktio- eli työnjohto-oikeutta ja sitä että sopimuksen mukaan työntekijän on tehtävä työ henkilökohtaisesti. Freelancer- sopimuksella tai yrittäjänä työskentelevien osalta yleisimpinä tunnusmerkkeinä on työn suorittaminen itsenäisesti ja mahdollisuus käyttää halutessaan sijaista työ tekemiseen tai työn teettäminen sopimuskumppanilla kunhan työn lopputulos vastaa sitä, mitä toimeksiantajan kanssa on sovittu. Freelancer- ja toimeksiantosopimukset voivat olla sisällöltään hyvin erilaisia, minkä johdosta kyse on lopulta sopimuksen sisällön ja olosuhteiden kokonaisharkinnasta kussakin yksittäistapauksessa.

Työn suorittamisesta freelancer-, toimeksianto- tai muulla sopimuksella tai yrittäjänä ei lähtökohtaisesti aiheudu mitään verojen tai eläke- tai sosiaaliturvamaksujen menetyksiä. Kutakin työn teon muotoa koskee omat velvoitteensa jotka työnantajan, yrittäjän tai muun maksuvelvollisen on täytettävä. Periaatteessa kaikkien taloudelliseen toimintaan liittyy mahdollisuus yhteiskunnallisten velvoitteiden välttämiseen, mutta kiinnijäämisriski työn tekemiseen liittyvien velvoitteiden laiminlyönnistä on sängen suuri. Hallitus on osana harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaa ja toimenpideohjelmaa kiinnittänyt erityistä huomioita siihen, että yhteiskunnalle kuuluvat velvoitteet tulevat hoidetuiksi. Tästä esimerkkinä on 1.1.2019 käyttöön otettava kansallinen tulorekisteri, jonka yhtenä tarkoituksena on osaltaan varmistaa työn tekemisestä johtuvien veronmaksu- ja muiden velvoitteiden oikea ja ajantasainen kertyminen.

Helsingissä 20.12.2018

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila